

Проект ЦК України (ст.569) встановлює новелу – посвідчення виконання зобов'язання, а саме: приймаючи виконання зобов'язання, кредитор зобов'язаний на вимогу боржника видати йому розписку про одержання виконання повністю або частково. Якщо на посвідчення зобов'язання боржник видав кредиторі борговий документ, кредитор, приймаючи виконання, повинен повернути документ боржникові

Як ми бачимо, необхідність швидшого прийняття Проекту ЦК України очевидна. Неможливість застосовувати у практичному житті деякі застарілі норми ЦК України призводить до того, що багато відносин регулюються підзаконними нормативними актами: Указами Президента України, актами Кабінету Міністрів України, Національного Банку України, міністерств та відомств, постановами Пленуму Верховного Суду України тощо. Цей стан є неприпустимим для правової країни, яку ми намагаємось побудувати.

О.Близнюк,
студент III курсу
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

ВІДМЕЖУВАННЯ ДОГОВОРУ ФАКТОРИНГУ ВІД ДОГОВОРУ ЦЕСІЇ ТА КРЕДИТНОГО ДОГОВОРУ

В нашому законодавстві існує декілька визначень факторингу.

Відповідно до законодавчого визначення, це – операція з переуступки першим кредитором права вимоги боргу третьої особи другому кредитору, з попередньою або наступною компенсацією вартості такого боргу першому кредитору (ст.1 ЗУ “Про податок на додану вартість” від 03.04,1997 року).

Новий Цивільний кодекс в ст.1138 визначає факторинг як договір, за яким одна сторона (фактор) передає або бере на себе зобов'язання передати кошти в розпорядження іншої сторони (клієнта) на платній основі, а клієнт відступає або бере на себе зобов'язання відступити факторові ту свою грошову вимогу до третьої особи, яка впливає з відносин клієнта (кредитора) з цією третьою особою (боржником).

Розкриваючи зміст зазначених визначень не можна чітко визначити в чому ж полягає різниця між факторингом і уступкою права вимоги (цесією), факторингом і кредитом.

Варто також зазначити, що ця невизначеність і, в зв'язку з цим, необізнаність з цього приводу, є достатньою перепорою для розвитку повноцінного факторингу, такого, яким він є в інших розвинутих країнах.

Факторинг і цесія:

Уступка права вимоги (цесія)	Договір фінансування під уступку права вимоги (договір факторингу)
Передача належних кредитору прав може бути здійснена як на підставі угоди (уступка права вимоги), так і за законом.	Зобов'язання мають договірний характер
Предметом цесії є безпосередньо передача права (вимоги)	Предметом факторингу є фінансування (кредитування) однієї особи іншою за рахунок передачі останньому грошової вимоги цієї особи до третьої сторони
За цесією відступається тільки право (вимога)	Поряд з уступкою вимоги сторонами здійснюється ряд дій безпосередньо з нею не пов'язаних (ведення бухгалтерського обліку, юридичні послуги, аудит)
Грошові кошти передаються новим кредитором першопочатковому кредитору в оплату придбаного майнового права (якщо цесія є оплатною)	Тут дія інша послідовність здійснюваних дій: навпаки, грошова вимога або уступається в обмін на грошові кошти, що передаються, або передається в якості забезпечення виконання зобов'язань по іншому договору.
Поступаєма вимога може мати будь-який характер	Поступаєма вимога повинна мати виключно грошовий характер
Поступається право, яке в момент укладення угоди про його уступку вже належить кредитору на підставі зобов'язання	Передбачена можливість уступки права на отримання грошових коштів, яке вже існує в теперішньому часі або виникне у майбутньому
Учасником може бути кожна особа	Фінансовим агентом (однією з сторін договору факторингу) обов'язково повинен бути банк, інша кредитна організація або комерційна організація, що має ліцензію на здійснення діяльності такого типу.
Для переходу прав кредитора до іншої особи згода боржника не потребується, якщо інше не встановлено законом або договором.	Передача грошових вимог на підставі фінансування ніколи не потребує згоди боржника, оскільки заборона або обмеження на уступку вимоги першопочатково визнається недійсною
Боржник вправі висувати проти свого нового кредитора всі вимоги, які виникли у нього по відношенню до свого першопочаткового кредитора до того моменту, коли він дізнався про уступку вимоги.	Боржник вправі висувати проти свого нового кредитора (банку) тільки грошові вимоги
Нормами ст.ст. ЦКУ можливість повернення новим кредитором сум, отриманих від боржника, не передбачена	Фінансовий агент за певних умов зобов'язаний повернути отримані від боржника грошові суми

Факторинг і кредит:

<i>Кредит</i>	<i>Факторинг</i>
Кредит повертається Банку позичальником	Факторингове фінансування погашається з коштів, що виплачуються дебіторами клієнта
Кредит видається на фіксований строк	Факторингове фінансування виплачується на строк фактичної відстрочки платежу
Кредит виплачується в обумовлений кредитним договором день	Факторингове фінансування виплачується в день поставки товару
Кредит, як правило, видається під заставу	Для факторингового фінансування ніякого забезпечення не потребується
Кредит видається на заздалегідь обумовлену суму	Розмір фактичного фінансування не обмежений і може безгранично збільшуватися по мірі зростання об'єму продаж клієнта
Кредит погашається в заздалегідь обумовлений день	Факторингове фінансування погашається в день фактичної оплати дебітором поставленого товару
Для отримання кредиту необхідно оформляти велику кількість документів	Факторингове фінансування виплачується автоматично при наданні накладної і рахунка-фактури
Погашення кредиту не гарантує отримання нового кредиту	Факторингове фінансування продовжується безстроково

Отже, відмежування існують і їх суттєвість не можна заперечувати. На теперішньому етапі, коли ринок фінансових послуг розвивається швидкими темпами, знання особливостей цих послуг крайнє необхідно. Звісно, наше законодавство має багато прогалин в правовому регулюванні зазначених правовідносин, але це ні в якому разі не повинно бути перепорою для їх розвитку. Зосереджуючись в своїй роботі саме на змісті договору факторингу і відмежування його від подібних видів договорів, я хотів би ще раз звернути увагу на його перспективність і об'єктивні можливості цього договору виручати і розвивати нашу слабку не розвинену економіку.

Література

1. Н.М. Внукова *Основи факторингу*, К.: Знання, 1998.
2. *Проект Цивільного кодексу України // Українське право.*
3. *Цивільний кодекс України від 1963 року.*

Я. Бляхарський,
студент 3 курсу юридичного факультету
Хмельницького інституту регіонального
управління та права

ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ДОГОВОРІВ ПРО НАДАННЯ РИТУАЛЬНИХ ПОСЛУГ

На перший погляд, тема наукової розробки може викликати подив у дослідників цивільного права, проте як і будь-які інші послуги, що надаються у суспільстві, послуги пов'язані з правом громадян на поховання їх тіла та волевиявленням про належне ставлення до тіла після смерті потребують нормативного врегулювання, а насамперед, розробки чіткого понятійного апарату, що, зрозуміло, внесе визначеність у цю сферу суспільних відносин.

Незважаючи на досить велику кількість нормативних актів, які спрямовані на визначення правових та організаційних засад поховання померлих громадян та надання ритуальних послуг, неможливо з'ясувати підхід законодавця до питання поняття договору про надання ритуальних послуг, можливості укладення даного договору, порядку його укладення тощо. Більше того, основні документи у цій сфері, а саме: чинний ще сьогодні Декрет Ради Народних Комісарів УРСР від 1919 року "Про кладовища і похорони" та Інструкція про порядок поховання, утримання кладовищ і організацію ритуального обслуговування в населених пунктах Української РСР, яка введена в дію Наказом Держжитлокомунгоспом (сьогодні – Департамент житлового господарства) від 16.12.1991 року не дають навіть поняття ритуальних послуг. Зрозуміло, що відсутність чіткого врегулювання питання надання ритуальних послуг не виключає їх надання у нашій державі. Вони надаються, їх юридичним оформленням є так званий рахунок-замовлення, юридичну природу якого з'ясувати досить важко, але питання в іншому – чи існує можливість захистити свої права у разі неналежного надання послуг? Запровадження договірних відносин у сфері надання ритуальних послуг дозволить забезпечити права осіб, що надають послуги ритуального характеру, так і замовників цих послуг.

Як зазначено вище, нормативно не визначено поняття договору про надання ритуальних послуг, тому на підставі аналізу практики, а також проекту Закону України "Про похоронну справу" та Закону Російської Федерації "О погребении и похоронном деле" від 1996 року пропонує власну дефініцію. Отже, за договором про надання ритуальних послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується у визначений строк надати послуги, пов'язані з документальним оформленням поховання, підготовкою тіла до поховання, перевезенням осіб, що супроводжують померлого, копанням та обладнанням могил та колумбарних ніш, установам склепів, надмогильних споруд чи інші ритуальні послуги, а друга сторона (замовник) зобов'язується сплатити грошову винагороду за ці послуги.

Принагідно хочу одразу ж звернути увагу на основні характерні ознаки та істотні умови договору про надання ритуальних послуг, які впливають із визначення та правової природи договору:

1 – договір є консенсуальним, оскільки права та обов'язки сторін (замовника і виконавця) виникають у момент досягнення ними згоди щодо всіх істотних умов;

2 – договір є оплатним, оскільки передбачає здійснення оплати за надання ритуальних послуг, хоч, звичайно, можна вказувати і на його безоплатність, наприклад, надання таких послуг, як безоплатне надання земельної ділянки на кладовищі